

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenfeld & Emerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U I L X I I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
— meră la toate ofi-
cele poște. — din intru și din
afară și la a-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea. Piața mare
Târgul Inului Nr. 30. etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusele în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 215.

Brașov, Miercuri 29 Septevre (11 Octovre).

1899.

Nou abonament

la

Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Octovre st. v. 1899

se deschide nou abonament, la care
invităm pe toți amicii și sprijinitorii
fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 „
pe trei luni	3 „
pe o lună	1 „

Pentru România și străinătate:

pe un an	franci, 40
pe șase luni	„ 20
pe trei luni	„ 10
pe o lună	„ 3.50

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea.

Ungaria „înfloritore“.

Vedurăm cum stau pentru mo-
ment lucrurile în Austria. Incurcă-
turile sunt acolo fără îndoială foarte
mari și de aceea cu drept dau nas-
cere unor îngrijiri serioase pentru
viitor.

În fața stărilor din Austria lumea
de acolo, ca și cea din străinătate,
s'a dat a crede, că în Ungaria
tote merg mai bine și că ar merge
spre consolidare și spre o salutară
desvoltare economică. Numai de cu-
rând a apărut în Austria o broșură,
care se încercă a dovedi cât de mult
a înaintat în deceniile din urmă
Ungaria în bunăstare economică și
nu mai puțin pe toate celelalte terene.

De această părere sunt toți cei
ce nu cunosc mai de aproape impre-
jurările și se informază numai din
espunerile făcute, în colorile cele

mai frumoase și atrăgătoare, la Buda-
pesta asupra situațiunei politice, cul-
turale, financiare și economice a
țării.

Nu vor lipsi nici acum apre-
țările optimiste și laudele obișnuite
față cu espunerea stărei financiare,
ce a făcut'o erî ministrul de finanțe
unguresc în cameră. Vor constata
cu mândria, că ministrul Lukacs
lucră cu escedente și că prin urmare
starea visteriei publice e înfloritore.
Și în adevăr, preliminarul budgetului
pentru 1900 arată la cheltuelile și
venitele ordinare un escedent de 42
milióne coróne; acest escedent însă
este aproape tot înghițit de cheltue-
lile extraordinare și, în definitiv,
preliminarul se încheie numai cu un
escedent de un milion și opt sute
de mii coróne. Așa-dér așa dizele
escedente sunt înghițite de chel-
tuelile pentru armată etc., și unde
rămân încă acele milióne, ce le pre-
tinde Austria dela „Ungaria înflori-
tore“, ca urcare a cuotei sale la
cheltuelile comune, cestiune, care
încă nu s'a rezolvat?

Slabe, de tot slabe prospecte
pentru escedentele disparente ale
ministrului de finanțe unguresc! Este
în adevăr ciudată aparițiunea, că
ministrul visteriei publice se laudă
mereu cu escedente, pe când popo-
rațiunea, contribuabili, nu mai știu
cum se lupte cu deficitele lor cres-
cânde, pentru a puté plăti dările ur-
cate deja așa de mult, încât abia le
mai pot suporta.

Cu drept cuvânt dize o fôia
maghiară, că decă e vorba de esce-
dente ar trebui să urmeze de aici
logic, ca dările să fiă micșorate. La
acesta însă ministrul Lukacs nu se
gândește, ci din contră el voește să
urce din nou dările sub titlul unei
reformări a lor.

Budgetul statului se urcă la un
miliard de coróne. Datoria statului
trece peste patru miliarde de coróne.
Cum dér mai are curagiul ministrul

de finanțe, dat fiind că situația eco-
nomică a țării numai favorabilă nu
se pôte numi, cu totă recolta bună
mijlociă a anului, acestuia și că is-
vârile de câștig scad mereu—să se
gândească serios, în fața atâtor nece-
sități și îndatoriri la urcarea sarcini-
nelor publice?

Etă dér, că la prima esami-
nare mai serioasă cifrele budgetare își
schimbă culórea auriă și apar în lu-
mina cea mai posomorită. Cum stăm
însă în Ungaria cu mersul adminis-
trației interioare și cu celelalte con-
dițiuni ale unei desvoltări salutare
pentru consolidarea statului? In pri-
vința acesta ridică puțintel un colț
al vëlului, care ascunde încă ade-
vărata stare a lucrurilor înaintea străi-
nătății, chiar una din foile guverna-
mentale.

„Neîntrerupt,“ scrie „Neues Pes-
ter Journal“, „se ivesc fapte, cari
arată starea destrăbălată a adminis-
trațiunei interioare. Șirul malversa-
țiunilor se înmulțesc într'un mod
însăpăimântător, pretutindenți se simte
lipsa unui control serios. Abusurile
în contra siguranței publice, în con-
tra libertății și a siguranței de drept
personale, s'evărșite de organe ale
administrațiunei publice, asemenea
nu sunt nici decum rare. Dér réua
administrația reagéză și asupra ces-
tiunei naționalităților. Nemulțămirea
poporațiunilor nemaghiare se pôte
reduce în mare parte la réua admi-
nistrațiune. In multe casuri egali-
tatea de drept, garantată prin lege,
devine o adevărată caricatură în
mâna unor organe administrative
volnice și violente,“ și așa mai de-
parte.

Cum se presentă prin urmare
în realitate stările pretinse mult mai
înfloritore în Ungaria, când esce-
dentele sunt numai pe hârtiă, ér da-
toriile și deficitele materiale și mo-
rale se îngrămădesc în mod însăpăi-
mântător?

Austria are norocul a fi pornit

cel puțin pe o cale bună și salutară
pentru resolvarea cestiunei naționali-
tăților, pe basa principiului egalei
îndreptății. Cum stă însă în Unga-
ria, pe lângă miliardele de datorii
și pe lângă sdruncinarea bunăstării
materiale și a isvórelor de câștig ale
cetățenilor peste tot, această cestiune
atât de gravă pentru viitorea con-
solidare a statului?

Maghiarii însi-și recunosc, că re-
solvarea ei salutară o împedecă réua
administrația. Noi scim însă, că pe
lângă acesta o învenineză réua voință
și trufia despotismului național ma-
ghiar.

O voce relativ la situația noastră politică.

Dela un bărbat de frunte din sinul fraților
noștri bănățeni, care este în pozițiune a cunoșce
păreri ce domnesc în cercuri largi între Românii
din Bănat, primim următoarea aprețiere relativ la
discusiunea, ce s'a încins într'o parte a presei nôs-
tre românesce asupra viitorea atitudine politice a
Românilor din Ardeal, Bănat și Țera-ungurescă:

Din Bănat, în Octevre 1899.

I.

In o parte a diaristiceei nôstre, de un
timp încôce se discută cu mult zel, că
óre sosit'a séu nu timpul, ca noi Românii
să părăsim pasivitatea și să trecem la ac-
tivate, adecă să luăm parte la legisla-
țiunea țerei.

Óre ce s'a întemplat, că acéstă ces-
tiune a devenit de-odată așa de arđtore;
ce s'a petrecut óre, ca păreri cu privire
la ea, cari până acum erau unite, se des-
bină, și se ceresău totala părăsire a pasivi-
tății urmate până aici, séu se afirmă, că
pentru Românii din Ungaria ar fi sosit
vremea, ca să ia parte la legislațiune, ér
pentru cei din Ardeal încă nu, având ei să
rămână și mai departe pasivi?

In Transilvania s'a recunoscut de toți
încă de mult și în special la anul 1881, că
participarea la legislațiunea din Budapesta
și la alegerile dietale este neroditoare, și
aceeași convingere s'a produs și în Ro-

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Eufemisme în limba română.

De

Nicolae Sulică.

(9) (Urmare).

d) *Bôle*. Conta în amintitele sale în-
cercări de metafisică materialistă, se es-
primă astfel, în ceea-ce privesce genesa mi-
tologică și esența bôlelor, după concepți-
unea popórelor primitive, și a poporului de
rând preste tot (pg. 38—40):

„Acel, care e în delir séu într'un ac-
ces de nebuniă séu epilepsiă, e considerat,
că are în trupul séu unul séu mai multe
suflete de morți, cari au intrat peste su-
fletul propriu al lui, séu chiar după-ce au
dat afară pe acesta. Pentru a alunga afară
aceste suflete răutăcióse, mai mulți sélba-
tici armați cu ciomege, cu topórá, cu frânghii,
cu tăciuni aprinși se adună împrejurul bol-
navului și poruncesc sufletelor să éasă din
trupul acestuia, amenințându-le prin voci-
ferări și răstiri, că la cas contrar au să
le bată, să le lege, să le taie, să le frigă,
să le mănânce etc. până când sufletele se
sparie și fug. Decă însă ele nu fug de-
grabă, bolnavul este cu tot dinadinsul bă-

tut și chinuit, pentru ca cu chipul acesta
să suferă și sufletele răutăcióse dintr'ensul.

Celelalte bôle fiind asemenea atribuite
sufletelor răutăcióse, care pun stăpânire pe
o parte séu pe totalitatea trupului bolna-
vului, sunt tãmădute cu mijlóce analóge
celor de mai sus. Chiar adevărate medica-
mente, ce se întrebuinteză odată cu ameni-
nțările de mai sus, nu sunt privite decăt
ca nise specifice séu spărietóri proprii a
alunga sufletele rele. Amenințări asemănă-
tore celor, cari tãmăduesc bôlele, sunt în-
trebuintate pentru a curăți de sufletele rele
casele, bucatele, beuturile etc.

Cuvintele amenințătore și procedările
întrebuintate pentru a alunga sufletele rele
constituiesc aceea, ce se numesce un *exor-
cism* séu un *descântec*. Mai târziu exorcis-
murile sunt practicate de descântătorii de
meseriă, cari cunosc anume formele de ameni-
nțări și procedări pentru alungarea fie-că-
rui fel de suflet réu

Credintele privitóre la exorcisme au
existat la tóte popórele și s'au continuat
până la popórele Europei de astăzi. In
adevăr se scie, că astăzi chiar preoții creș-
tinii exorciséză pe bolnavi prin cetirea de
molitfe și prin alte formalități. La nebuni
în special li-se citesc molitfele Sfântului
Vasile, cari nu sunt alt-ceva decăt un șir
de amenințări la adresa dracului, care se
afă în trupul bolnavului, prin care li se

spune, că de nu va éși curând are să fiă
bătut cu tóte grozáviile înșirate în mo-
litiă. Se scie asemenea, că preoții creștinii
exorciséză apa, sarea, mâncarea, casele
noué séu acele, cari au fost pustii, biseri-
cele cin nou zidite, fântánele spurcate
etc., prin *vincuvântări* proprii a curăți tóte
aceste lucruri de draci séu de influențe
drăcesce și a introduce în locul lor spiritul
dumnezeesc.

Ca rămășițe din credințele vechi
mai putem éráși cita la noi descântecetele
practicate de babele dela țără. Tóte descân-
tecele nu sunt decăt formule de exorcism
conținând amenințări la adresa bôlelor, aceste
fiind niseoiazme séu duhuri neurate. Așa,
de esemplu, pentru a alunga durerea de cap,
baba poruncesce bôlei să fugă de grabă în
pustii, de unde a venit, că de nu are să
vină ursul cu gura să o apuce, în labe s'o
rupă, și așa mai departe“.

Ei bine, aceste descântece, cari for-
meză unul din cele mai bogate și mai in-
teresante ramuri ale literaturii nôstre po-
porale, stând ele după genesa și chemarea
lor practică în cea mai strînsă legătură cu
întreaga lume fantastică de demoni și du-
huri spurcate și neurate, ce personifică bó-
lele corpului și sufletului omenesc în tóte
manifestațiunile lor,—aceste descântece sunt

unele din cele mai însemnate manifesta-
țiuni ale psihologiei populare române, în
cari tocmai în urma firii și chemării lor
se validitează la tot pasul pornirea eufe-
mistică a poporului.

Ielele împreună cu întreg legionul de
duhuri neurate relevate mai sus sub dife-
ritele numiri eufemistice și neeufemistice, în
întreaga lor fire și după tóte atribuțiunile
lor le cunóscem în primul rând din descântece.

Tot descântecetele sunt un însemnativ-
vor și pentru cunóscerea altor bôle, așa
precum le indică gróza eufemistică a po-
porului nostru.

Aici vom avé ocașiunea să înregis-
trăm ast-fel de casuri limbistice, unde gróza
și prin urmare reserva eufemistică se ma-
nifesteză în cea mai extremă formă a sa,
întru cât cumpletele puteri séu înfloritóre
bôle sunt indicate de regulă prin pronu-
mele demonstrativ și apelativul comun al
morbului. Casuri instructive avem în in-
dicarea mai sus remarcată a diavolului prin
pronumele „El“ și a „qinelor ele“ prin
formele deictice „Ele“ séu „Dênsele“

Etă acum câte-va specimene analóge

mâinii din Ungaria, când la alegerile din 1887, pe lângă toate încordările, nu li-a succedat a alege decât numai un candidat național (pe generalul Doda).

Generalul Doda și-a depus mandatul și așa conferința națională din 1892 a decretat pasivitatea pentru toți Români. Această hotărâre a unit pe toți Români, și ea până astăzi nu este ridicată din valoare.

Dacă privim mai cu de-adinsul la întâmplările mai recente, cari după unii ar fi să fie chemate a ne îndemna la părăsirea pasivității, aflăm:

a) Baronul Banffy e înlocuit, ca ministru president, prin Coloman Szell. Un eveniment destul de însemnat intrucât prin el se sfârșesc de-o dată sistemul suprimării brutale, inaugurat de Banffy față de ori-care persoană neplăcută, și față de ori-ce liberă manifestare a convingerii;

b) Coloman Szell se prezintă ca un bărbat de caracter și a dus la îndeplinire pactul încheiat cu opoziția din dietă, în scopul de a nimici obstrucția;

c) În urmă Szell a desființat faimoasă secțiune a naționalităților din ministerul de interne.

Să admitem și să concedem toate acestea. Dér de altă parte trebuie să constatăm, că d-l de Szell nu s'a abătut întru nimica de la direcțiunea inaugurată contra naționalităților de Coloman Tisza și urmată de toți miniștrii, cari i-au succedat.

Așa vedem la alegerile dietale din Sebeșul-săseșc (Ardeal) și dela Ceica (Biharia), că regimul nu dă voie populațiunii a-și numi candidații pentru dieta țerei, ci însuși îi numește, cu alte cuvinte, că și acum influențază alegerile întocmai cum se făcea mai înainte.

Dacă afirmă unii, că d-l Szell ar fi bărbatul, dela care naționalitățile pot aștepta o îmbunătățire a stării lor, apoi eu dic numai, că acesta ar fi de dorit, dér până acum d-l Szell n'a dat nici o dovadă spre a întemeia această presupunere.

În luna lui Iulie 1899 s'a întâmplat pe neașteptate alegerea de episcop la Arad a vicarului Iosif Goldiș, care s'a instalat apoi în 1 August a. c. La acest act festiv au fost de față și contele Ștefan Tisza și alți deputați. Contele Tisza a fost atât de afabil a țină la banchet un toast, a căruia esență este, că el (Tisza) vede în alegerea lui Goldiș de episcop la Arad „o apropiere între Români și Maghiari, între aceste două națiuni, cari sunt avizate una la alta“.

Ținuta politică a episcopului Goldiș se scie, că a fost obiectul unei iritante discuțiuni în congresul bisericesc din 1897; dér și alegătorii lui scie foarte bine, ce au să credă în această privință.

Eu deci presupun, că contele St. Tisza este în rătăcire cu privire la însemnătatea

episcopului Goldiș, ca factor politic în viața românească.

Cert e, că în interesul Maghiarilor este să ne aibă aliați; dér tot așa de cert e și aceea, că în cercurile conducătoare maghiare încă nu se recunoște această necesitate, acolo tot se speră încă, că ne vor pute supune voii lor, lucru, care până acum nu li-a succedat și nici nu le va succede.

Toți Români, cari până acum au luptat pentru binele bisericii și al națiunii lor, sunt timbrați de agitatori, și acum vine contele Tisza să ridice păharul pentru acești băbrați? Contele St. Tisza își schimbă foarte repede părerile, căci încă în anul 1893 a declarat în Oradea-mare, că toți băbrații, cari nu se acomodează ideii statului maghiar, politice și culturale maghiare, sunt agitatori, cari trebuie nimiciți.

N'am nimic cu persoana contelui Tisza, dér în politicianul Tisza n'am nici o încredere!

Prea Sântia Sa d-l episcop Nicolae Popea s'a vădut îndemnat a răspunde d-lui contele St. Tisza. Nu scie, decât P. S. Sa, având mai multă vreme să-și îndrepteze răspunsul, ar fi răspuns în chipul cum a făcut-o.

P. S. Sa d-l episcop, ca membru al camerei magnaților, sigur că a avut adeseori ocaziune a veni în atingere cu persoane maghiare competente, a schimba păreri cu acești domni, și așa a putut fi în poziția de a scie bine, ce cred acei domni despre noi.

De ce n'a făcut-o?!

De altfel cred, că noi avem destule experiențe și, durere, mai esperiam și acum în fiă-care di, ca să putem fi deplin lămurii asupra situațiunii noastre față de Maghiari.

Acestea sunt întâmplările timpului din urmă, cari au fost judecate deosebit, după priviri individuale, și a căror valoare a fost taxată erăși deosebit.

G. S. C.

Preliminarul de budget pe 1900. Ministrul unghuresc de finanțe a prezentat în ședința de ieri a camerei unghurese preliminarul de budget pe 1900. Budgetul calculat în corone este următorul: Cheltuieli ordinare 948,937.957; Venite ordinare 991,724.642, așa-dér prisosul ordinare e de 422,787.385 Cheltuieli extra-ordinare 103,744,564; Venite extra-ordinare 627,887.062. Budgetul ordinar și extra-ordinar este așa-dér la esite: 1057,681.821 corone, ér la intrate: 1054,513.404 corone. Resultat final: 1.831.583.

Noul cabinet austriac și Români bucovineni. Joi trecută comisiunea parlamentară a Dreptei a ținut, pe cum am arătat, o lungă conferință. Clubul român a fost reprezentat prin d-l br. Hor-

muzachi, căci d-l Lupul a preferit a rămâne în Bucovina. Br. Hormuzachi a profitat de ocaziune pentru a face un esposeu asupra situațiunii din Bucovina. D-l br. Hormuzachi a fost primit și în audiență de contele Clary, șeful cabinetului.

Adunarea băbraților de încredere cehi, ce s'a ținut Dumineca trecută și la care au luat parte 345 înși, dintre cari 56 deputați, 48 primari și 53 președinți de cerc, a luat în unanimitate următoarea rezoluțiune: 1. Se aprobă hotărârea deputaților, ca Cehii să facă cea mai energică opoziție ministerului Clary; 2. Se recunoște necesitatea solidarității Dreptei față cu actualul cabinet, fără însă ca printr'asta să se deroge principiului egalei îndreptățiri; 3. Colegiul băbraților de încredere din toată țera împuternicesc comitetul executiv, de a organiza mișcarea opozițională în popor în modul cel mai convenit; 4. Aceiași colegiu accentuează necesitatea, ca toți Cehii din toate păturile naționale să meargă mână în mână și umăr la umăr. — S'a luat la cunoștință apoi, între aclamațiuni, că clubul marilor proprietari conservativi a hotărât a merge în unire cu deputații cehi din parlament. După acesta s'a luat la cunoștință, că deputații din parlament și-au pus la dispoziția mandatele lor; s'a lăsat însă, ca însuși comitetul executiv al partidei liberale-naționale cehice să decidă momentul când va avé să urmeze de fapt depunerea mandatelor. În fine s'a votat încrederea deputaților și s'a ales comitetul executiv.

De aici se vede, că Cehii și pentru cazul cel mai rău se gândesc la depunerea mandatelor și nu la obstrucțiune.

Convocarea parlamentului austriac s'a decis definitiv pe ziua de 18 Octombrie. Sesiunea actuală va fi închisă Privitor la tratările contelui Clary cu partidele, se anunță din Viena, că Cehii tineri au refuzat de a trata cu el.

Onestitatea în pressă.

Astăzi recunoște ori cine, că în statele constituționale pressa este un element de prima forță în evoluția socială. Proclamarea principiului măreț al liberei opinii a dat pressei această importanță. În pressă se face di de di școlă tuturor, și păturei culte și masei populare, și celor bogăți și celor săraci, și celor ce neîndreptățesc și celor ce sunt neîndreptățiti.

Dér ca ori-ce instituție publică, și pressa e o armă cu două tășuri. Póte fi cea mai morală. Depinde de comerțul ce-l face: e comerț de idei (moralitate) sau comerț de lucruri, cari n'au a face, decât cu interesul material (imoralitate). Se înțelege, comerțul de idei trebuie să pună în circulație marfă onestă, scopuri morale și nobile, altcum și comerțul de idei e degradat la nivelul josnic al murdării specule, pe care o face pressa comercială în accepția evreiască a cuvântului.

Când e pressa un element de adevărat progres și de veritabilă moralitate? Atunci, când se privește drept o școlă onestă a unui public onest. Nu publicul de strază, iubitor de senzații brutale și de scandale rușinoase, ci publicul cetățenesc (ca să dic așa), lumea onorabilă, ómenii de oun simț trebuie să servescă pressei drept opinia publică. La cas contrar, pressa devine cel mai primejdios propagator al imoralității și al căderii sociale. O pressă de interese meschine póte oferi numai o educație meschină; în urmare are de-a face numai cu un public meschin.

Ei bine, asta nu mai însemnă pressă, ci contrabandarea cea mai necinstită a instituției ideale, ce o semnalăm sub noțiunea pressei.

Ce se înțelege sub onestitate în pressă? Se înțelege sinceritatea, se înțelege adevărul, se înțelege convingerea. Pressa onestă nu va face din nimic speulă. Va deschide colónele sale numai adevărurilor, numai articolelor desinteresate, numai informațiilor esacte și imparțiale. Nu va combate pe

nimeni din ură, ci din convingere justă. Și când va combate, va fi francă, leală, neșovăelnică, moderată și energică, după cum vor cere interesele cetățenilor. Nici odată o pressă onestă nu va proteja și nu va exercita militantismul temerar și veninos al unei politici de gașcă, al unei politici de interes personal, care în prima linie ordonă sdrobirea adversarului pe ori-ce cale și deservită lipsă de stimă față cu el... Nici odată o pressă onestă nu va încerca să-și înșele cetătorii cu șantajuri gazetăresci, fiă cu inventate „mari crize europene“, fiă cu preținse... „telegrame speciale“.

Pressa, care nu se consideră în prima linie ca un organ de idei, ca un organ de dñic control al evenimentelor și făptuirilor de domeniul larg politic, ci din contră se crede a satisface deservit cerințelor publicului cetitor, oferindu-i informații (bine înțelese, cele mai multe false, tendențioase, și cel puțin esagerate), asemenea pressă constituie o primejdie gravă pentru adevărata pressă, și o fabrică de bacillii cei mai infecțioși pentru atmosfera vieții publice.

Scurt dis, adevărata pressă, aceea care merită să fie cetită și sprijinită de public, trebuie să respecte principiul onestității, cum artistul adevărat respectă onestitatea (sinceritatea) în artă. Ér necostă și ori-ce pressă, care nu cunoște adevăr, sinceritate și convingere în propaganda sa.

*

În școlile primare, disciplina morală și controlul autorităților sunt îndoit mai mari, decât la universități, deoarece elevii primari sunt încă lipsiți de propriul sentiment al disciplinei și al controlului moral, care se presupune la studenții universitari.

Aceiași e situația pressei la noi, ca popor tiner. Fiind-că opinia noastră publică are prea puțină școlă politică și nu posedă încă suficiența propriului sentiment de control și disciplină, — pressa noastră ar trebui să fie îndoit onestă, îndoit mai morală — decât e, ca să nu servescă spre răul societății.

Dér adevărul e, că departe de a fi așa, pressa la noi — înțelegem oșebit România — nu i la nivelul moral, unde ar fi de datorința ei să se afle.

Explicațiile în acest punct le cred de prisos. Scopul meu nu póte fi aici să detailez, ci simplu să semnalez o stare defavorabilă intereselor vieții noastre naționale: starea puțin satisfăcătoare a moralului pressei noastre în genere.

Un lucru trebuie însă spus: moravurile politice puțin europenești au creat în țară o școlă a pressei puțin europenă, și întors. Ori-cum s'ar arangia aceste constatări, ele sunt în completă conformitate cu adevărul. Și tot atât de adevărat e, că acestei situații, care menține la permanentă insalubritate atmosfera vieții publice în țera, trebuie să i-se facă repede un sfârșit.

Cum? În prima linie prin o pressă esemplar de onestă, care să se însuflețescă numai de politica onestă și care să înfereze ori-ce politică, fiă ea cât de „înaltă“, decât nu atinge convenita măsură a onestității.

ÉR o pressă onestă se va inspira totdeauna din idealul cristalin de curat moralicesce al propășirii naționale și al binelui public în toate păturile societății.

Sincer națională și sincer democrată, așa trebuie să fiă la noi pressa onestă, care și-a luat ființa în scopul de-a nasce idei, nu capitale. („Liga Română“).

Din Bucovina.

„Patria“ sosită adî și purtând data de 26 Septembrie (8 Octombrie) a fost din nou confiscată. Censura a lovit de astă-dată o scrisóre a d-lui deputat Dr. George Popovici, ce d-sa o adresase ministrului austriac de interne. Étă de ce e vorba:

D-l Dr. G. Popovici a resignat în 7 Octombrie n. la oficiul de redactor al Fóiei legilor țării. Despre acesta d-sa a avisat pe ministrul austriac de interne Körber prin o scrisóre, în care arăta motivele ce-l conduc, când își dá dimisiunea din acest post.

din sfera celor mai cumplite bóle ce obvin la poporul nostru:

1) Epilepsia afară de circumscrierile eufemistice „bóla copiilor“, „ducă-se pe pustii“ e numită de regulă în graiul poporului nostru „a-bólă“ sau „a-nevoit“ adecă bóla séu nevoia aceea, care nu cutez s'o precizez mai de aprópe, așa-dér s'o numesc cu numele séu propriu. Tot de natura acésta e și numirea de „alte-alea“, „alte-elea“ séu „alte-halea“, cu care e indicată tot epilepsia în diferitele ținuturi, adecă alt-ceva, altă bóla, la care nici de nume nu voese să-și aud. De aceea se și dice de cel epileptic, că „l'a găsit“ séu „l'a apucat“ séu „l'a călcat“ alte-alea séu și simplu l'a călcat séu l'a apucat, fără nici o indicare a înfóratórei bóle. Epilepsia mai e cunoscută și sub numele de năvărlii, năbădăi, sghihnială etc., toate cuvinte de origine străină.

2) A-bubă, adecă buba aceea, de care mă și tem să vorbesc, e o bóla ce se nasce prin contactul cu vitele bolnave de dalac (bubă rea numită și cărbune) ba chiar și din mușcătura muscelor, cari s'au atins de ast-fel de vite. E o bóla din cele mai grozave și mai repentine, căci omul atins de ea móre la o săptămână. De aici apoi gróza

Românului, care se sfiesce chiar și să o caracterizeze printr'un epitet mai precis, și i dice pur și simplu a-bubă, adecă buba aceea cumplită, care o cunoște totă lumea. Buba e de colóre vinetă închisă și de aceea se numea odinórá și bubă neárá (Hașdeu, Et. Mag., 94).

3) Cataroiul. Cuvântul e de origine grecésca (καταρροή, guturai) și sub numele acesta după diferitele provincii e cunoscut séu guturaiul, séu o specie de influență (gripa, un fel de catar pulmonar) séu în fine dambla. În unele părți, cum e bunăórá în Brașov, unde se face distincțiune între diferitele specii de cataroiu, cea mai cumplită specie, adecă damblaua, e numită „cataroiul ál réu“ séu, cu indicare eufemistică, simplu „ál cataroiu“, adecă acel cataroiu, de care se feresc: D-deu totă lume, și care nici pe nume nu'mi vine să'l numesc.

Indicări vage, desmierdátóre séu nevinovate de felul acesta, așa-dér indicări eufemiste ale bólelor, cunosc și limbile celorlalte popóre. Așa ca să amintesc un singur esemplu e bunăórá numirea de „cumătră“ sub care cunosc Germanii epilepsia.

(Va urma.)

În scrisore d-l Popovici accentuează lupta, ce o poartă România din Bucovina în contra presidentului țării br. Bourguignon, luptă, care reclamă perfectă libertate de acțiune a deputaților. „În momentul când am primit oficial meu actual“, dice d-nul Dr. Popovici, „raportul dintre guvern și deputații români era astfel constituit, încât părea imposibilă o colisiune între obligațiunile ce-mi incumbă, ca funcționar, și între datoria mea de deputat“. Accentuând apoi divergențele dintre Români bucovineni și presidentul țării, conchide, că situația aceasta „împune deputaților români, și prin urmare și mie, datoria de a-l combate pe el și arta sa de guvernare cu toate mijloacele. Aceste demersuri cu greu vor fi compatibile cu oficiul meu, de aceea dimisionez din funcțiunea de redactor al Foiței legilor imperiale și vă rog, Excelență, să luați act de esirea mea din serviciul statului“ etc.

Etă cum întâmpină „Patria“ din Cernăuți această dimisiune:

Noi salutăm frenetic scirea venită din Viena. Pentru ca lupta ce ni-s'a impus să fie deplin desfășurată, ne lipsia un lucru. Ați dorința noastră e împlinită. Libertatea acțiunii, pe care a câștigat-o prin acest paș bărbătesc d-l Dr. Popovici, însemnă pentru noi foarte mult. Dr. Popovici a simțit, că trebuie să aducă acest serviciu partidului său. El l'a adus cavaleresc, tocmai în momentul în care fapta trebuie pusă. E mai presus de ori-ce îndoială, că executând această deciziune, el a jertfit pe altarul partidului național avantajii personale, care sunt enorme, decât avem în vedere, că d-sa nu posede avere. Dér tocmai acest moment ne inspiră. Noi nu-i mulțumim. Și cu drept. El și-a împlinit numai datoria cum își va împlini fie-care Român bucovinean. Ați avem luptător! De aceea cauza noastră nu va peri, vie o sută de Bourguignon!“.

*

Cel mai próspt debut al presidentului br. Bourguignon este mișcarea, ce a pornit-o el din nou în contra preoțimeii române. A alarmat într-aga preoțime rusescă din Bucovina cu scopul de a-se declara această solidară cu pășirea lui la 18 August. Storce adevărată aderență pentru, el și mai mulți preoți ruteni s'au întrunit pentru a sancționa cu iscălturile lor această aderență. „Patria“ este informată, că adunarea a fost foarte furtunosă și că numai patru dintre preoții ruși au refuzat categoric semnarea aderenței, în care, după-ce se exprimă devotament orb către Bourguignon și Arcadie, se înferăză agitațiunea preoțimeii române.

Cu astfel de apucături mârșave umbă br. Bourguignon să se spele de pata rușinosă, ce a pus-o asupra-și cu atâta lipsă de tact și de bun simț.

SCRIRILE ȚILEI.

— 25 Septembrie v.

O nouă numărare a populațiunii. Ministrul unguresc de comerț va prezenta încurând camerei proiectul de lege privitor la noua numărare a populațiunii, ce se va face în anul 1900. Se dice, că s'au luat cele mai „rigurose“ măsuri pentru evitarea falsificărilor etc. — Să va vedé, ce fel de măsuri „rigurose“ se vor lua pentru evitarea falsificărilor. Având însă în vedere experiențele din trecut, ne temem, nu cumva „măsurile rigurose“ se fiă interpretate tocmai în sensul, de-a falsifica datele, mai ales în ce privește starea populațiunii după naționalități.

Totul pentru — Sécui! Lozinea această și a adoptat-o nu numai societatea maghiară, ci și guvernul cel faimos al lui Szell. Voind, póte, ca să mai astupe gurile fanaticilor, care începuseră să murmure contra guvernului pe cuvânt, că nu sare în apărarea Sécuiilor, nu de mult ministrul de interne a dat o ordonanță, prin care impune autorităților administrative să nu dea așa ușor fetelor sécunence pașapórt pentru România; acum vine ministrul de comerț și ordonă direcțiunilor căilor ferate, ca să libereze bilete de călătorie cu prețul de jumătate acelor servitoare sécunence, care ar voi să mērgă în masse cel puțin de câte 30 la Budapesta, ca să ser-

văscă acolo. E de observat, că între Unguri peste tot s'a pornit o mare mișcare în direcția, de-a împedeca emigrarea fetelor de Sécui în România, constituindu-se chiar și un comitet în scopul acesta. Președintele comitetului însă se plângea cu câteva zile înainte în presa unghurască, că autoritățile maghiare nu-l sprijinesc și că din cauza acesta emigrarea fetelor în România nu o póte împedeca. După cum se vede, se vor fi găsit și între Maghiari ómeni cumiți, care nu se pot însușești pentru noua mișcare a șovinistilor, căci știu ei bine, că decă e vorba de perđare, apoi nu în ciubul imoralităților jidovesi din Budapesta își vor afla tinerele fete mântuirea lor.

Pește român în Viena. Reprezentanții consortiului vienez, care se ocupă cu cestiunea aprovizionării regulate a pieței Vienei cu pește din România, au fost zilele acestea în Bucuresci pentru a se înțelege cu directorul pescăriilor statului Dr. Antipa, în privința unei expoziții speciale de pești din România în expoziția alimentară din Viena. Din partea guvernului român se vor face tot felul de înlesniri pentru a se ușura esportul peștelui la Viena, și fiind-că peștii, ce se esportă, sunt pești de Dunăre, prin aceasta se va face un adevărat serviciu aprovizionării orașului Viena, cu singura condiția numai, ca comerțul intermediar să nu scumpescă prea mult prețurile. După cum se scrie din Viena, peștele român pentru care casa Hofbauer a făcut un pavilion și o hală de gustare specială — are foarte mult succes. Peștele se servesc preparat în diferite feluri și sub formă de conserve și face efect mai cu seamă prin gustul său și prin etinatatea sa. Se speră mult, că în urma acestei expoziții exportul român în Austria, care deja a crescut foarte mult în cei din urmă trei ani, va lua proporțiuni foarte mari.

Glumă în politică. Din Praga se telegrafază, că zilele trecute, pe când deputații cehi din „Reichsrath“ și din dieta provincială discutau asupra situației, în localitatea clubului s'a petrecut o scenă amuzantă. Se adună o mulțime mare de popor pentru a cărui împrașciare a trebuit să se recurgă la intervenirea poliției. Mulțimea pret-xtă acumularea ei cu aceea, că în ediția cehică a lui „Politik“ a apărut un mic anunț în care se dicea, că în casa unde se află clubul deputaților vor fi primiți servitorii și concurenții să se prezente între 3—4 ore d. a. În urma acestui anunț s'a adunat mulțime de popor, de care se spăriase chiar și poliția.

Fir telegrafic Berlin-Bucuresci. Vinerea trecută s'a inaugurat firul telegrafic direct între Berlin-Bucuresci.

Lege despre căile ferate vicinale. „Magyar Nemzet“, noul diar guvernamental, este informat, că în ministerul de comerț se ocupă serios c'un proiect de lege despre căile ferate vicinale. Va fi o lege basată pe-un sistem cu totul nou și, după asigurările numitei fci, ea va cuprinde dispozițiuni foarte salutare, care vor înlătura abuzurile și stórcerile mari de până acum a comunelor din partea întreprindătorilor. Proiectul de lege îl va înainta guvernul dietei deja în actuala sesiune. — Pécac, dice o fóiă maghiară, că o astfel de lege salutară se va aduce atunci, când pe terenul vicinalismului s'a făcut așa dicend aproape totul. Nu va fi dér nici o mirare, decă în astfel de împrejurări proiectul nu va întâmpina opoziția.

Protocolul conferenței de pace. Din Viena se anunță, că șeful primei secțiunii din ministerul de esterne, contele Welsersheimb, a călătorit la Haga pentru a subscrie clausula protocolului conferenței de pace. Contele Nigra, mare ambasador italian, care a reprezentat Italia la conferența de pace, încă va merge la Haga, pentru a subscrie acel protocol. Prin acesta Austro-Ungaria și Italia vor să mărēscă importanța conferenței. Este însă întrebare, decă toate statele vor face asemenea.

Circ în Brașov. Aflăm, că peste câte-va zile va sosi în Brașov marele circ

„Ecuestra“ al d-lui Gustav Hüttemann. După informațiunile, ce ni-se dau, acest circ este de primul rang, având artiști specialiști în număr aproape de o sută, corp de bailet, muzică proprie, 36 cai dresați în diferite maniere, cu înaltă scólă apórtor și în libertate și diferite animale. Prima reprezentanția se va da în 17 Octomvire, dela care dată începēnd reprezentațiile se vor continua în fiă-care sēră. Proprietarul și directorul circului, d-l Hüttemann, nu va cruța nimic, nici moralmente, nici materialmente, pentru a procura publicului distrațiunii plăcute în fiă-care sēră. Directorul circului Gustav Hüttemann se bucură de următoarele titluri și decorațiuni: este profesor de „Haute Ecole“, „k. u. k. Oberbereiter“, posesor al crucei de aur cu corónă pentru merite, al medaliei sērbesce de aur cu corónă pentru merite, al ordinului otoman Medjide cl. II etc. etc. Recomandăm de pe-acum tuturor iubitorilor de artă prestațiunile acestui circ, care se bucură de cel mai bun renume.

Stipendii pentru curs de vierit. Comunitatea de avere grănițarēscă din Caransebeș publică concurs la trei stipendii pentru tinerii, care ar dori să cerceteze cursul de vierit, care se va deschide în Miniș la 1 Ianuarie 1900 și va dura un an. Stipendiile constau din întreținerea deplină cât ține cursul. Cererile, provēdute cu atestat de botez, de moralitate dela primăria comunală, școlar și medical, sunt a se adresa până la 15 Octomvire comitetului comunității de avere în Caransebeș.

Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a studenților de la școlile medii gr. or. rom. din Brașov s'a constituit în se-dința sa din 18 Sept. v. c. pentru anul școlar 1899—1900 în următorul mod: **Comitetul:** vicepreședinte Ilie Minea cl. VIII g., secretar I Traian Suciu cl. VIII g.; secretar II Vasile Glăjar cl. VII g., casar Dumitru Grăceanu cl. VII g., controlor Ioan Morariu cl. VIII g., bibliotecar George Gărda cl. VIII g. și vicebibliotecar Vasile Motóșca cl. VII g. **Comisia literară:** Nic. Danielopol cl. VII, Ioan Damian cl. VIII, David Demian cl. VII, Ioan Maior cl. VIII, Șt. Mircean cl. VII și Const. Moga cl. VIII g. — c) **Comisia bibliografică:** Nic. Orghidan cl. VII și George Popa cl. VIII g.

Nou ospel comunal în Bucuresci. „Curierul Financiar“ aduce scirea, că în Bucuresci se va înființa un nou ospel comunal, edificiu, a cărui lipsă în capitala regatului este foarte mult simțită. Vom vedé așa-déră — dice „C. F.“ — ridicându-se acest palat comunal, al cărui proiect aș-țéptă de mult vreme de a fi pus în esecutare. Terenul pe care se va face noua construcțiune este tot cel actual, dér mărit până la o suprafață de 8000 metri pătrați. Peste două sēu trei luni studiile vor fi terminate și se va încheia contractul pentru esecutarea lucrării.

Teatru de magiă. În sala cea mare dela Rețută s'a dat asēră a doua producțiune. Artistul în magiă d-l Balthazar și-a arătat prestațiunile sale înaintea unui public numeros, cum rar se póte vedé la astfel de producțiuni. Interesul manifestat de public a și fost pe deplin recompensat din partea artistului, care asēră s'a dovedit ca un dibaciu și valoros magist. După fiă-care punct esecutat din program, numerosul public l'a aplaudat furtunos. De tot succēsă a fost producțiunea cu mingele, care, ca prin farmec, au sburat toate de-odată dintr'un tub de tinichea astupat, într'un scrinișor cu păreți de sticlă și închis, atērnat în aer. A făcut apoi generală surprindere arta cu care tot din același tub a scos două colivii cu câte-un canar drăgălaș ciripind. Producțiunea cu flori vii, cu ouele, cărțile de joc, cu porumbeii etc. a fost de asemenea succēsă. Desēră va fi ultima producțiune.

Rēsboiul Burilor contra Englesilor e actualmente senzația zilei, urmărită cu atâta interes din partea tuturor. Pentru mai ușora urmărire a mișcărilor celor două părți beligerante, recomandăm harta Transvaalului de G. Freytag, acum apărută în

editura lui G. Freytag et Berndt, Viena și Lipsca. Harta se póte procura franco cu 20 cr. dela ori-ce librărie, sēu dela editorii.

Din sinul tinerimei noastre.

Budapesta, 7 Oct. n. 1899.

Onor. Redacțiune! Cu mare dragoste și bucuriă vin să vă raportez despre sēră noastră de cunoscință, ce a avut loc Joi în 5 Octomvire n.

Pe la órele 8½ tinerimea universitară începū se înunde mica sală a birtului „Szóke“. Când într-aga sală fū plină, d-l Marcu Jantea se scólă și prin vocea-i domólă și melodiósă salută pe noii veniți, asigurându-i, că în cei bătrâni vor afla întotdēna sprijin. Fiind-că d-l Dr. Adam, care era să fiă ales de președinte, n'a venit, tinerimea aclamēză în urale de „să trăiască“ ca președinte pe d-nul Aurel Cioban. D-sa își ocupă locul, mulțumind tinerimei pentru onórea, ce i-s'a făcut; arată apoi însemnătatea sērei acesteia, al căreia scop este, de a-ne cunósce unii pe alții, ca mai târziu, ca bunii frați, să ne facem împreună și cu scumpătate datorințele, ce le avem asupra noastră. Se întonēză un frumos „Desțéptă-te Române“.

Vorbesce apoi d-l Al. Negruțiu, promițând noilor veniți de pe la gimnasia, că în ei vom afla frați adevērați, care cu dragoste vor urma pe calea bine începută și pornită de antecesorii noștri; ér în numele noilor veniți dela Clușit vorbesce d-l Fodor, mulțumind pentru buna primire, ce li-s'a făcut.

Mai pe urmă se scólă d-l Ion Lépădat ridicând un pahar în numele părinților și poporului nostru. Prin frumoșe și alese cuvinte arată, că studenții universitari români, fiă ei de ori-ce specialitate, au o îndoită datorință. Una: datorința de școlari, și a două și cea mai mare: datorința sfântă față de părinții și strămoșii noștri, față de poporul, care cu mari greutăți ne susține pe la școli înalte, datorința de a ne pregăti acum, că să-i putem fi stejari fideli. Îndemnă apoi, ca noi să nu avem o țintă mai sfântă, decât folosul, progresul și bunăstarea poporului din care am eșit și care ne susține; că mai târziu, când vom eși și din aceste școli, să nu ne uităm de poporul, care ne susține cu sudórea feței sale, ci să luăm esemplu dela falanga de atleți, care ați cu atâta stăruință luptă pentru progresul poporului nostru. Să-i aducem — decă se póte și acum — dér mai vērtoș în viitor folóse reale, fiă acelea morale sēu materiale; să luptăm și noi cu falanga de atleți la ridicarea poporului nostru, alătura celorlalte națiuni culte, ca odată mai târziu să póta dice în fața Atotputernicului: „Nu de geaba am trăit“.

D-l Ion Fruma, considerând, că tinerimea e reprezentată într'un număr atât de frumos, face propunerea, ca din incidentul morții neuitatei dómne Ioana Bădilă care a donat tinerimei suma frumoasă de florini 35,000, tinerimea să contribuie pentru o corónă eternă. Se primesce unanım, ér un altul face propunerea, ca această sumă, ce se va colecta, să se dea mesei studenților români din Brașov, căci scopul ce-l urmăresce această iubită instituția, se apropie de nobila intențiune a susnumitei matrónē române. Se primesce propunerea și se încep contribuile adunându-se în subscrieri circa fl. 12, ér bani fl. 16.60

Era un moment înălțător, când vedeai cu câtă dragoste și frăție decurge sēră, și inima fiă-cărui se umplea de bucuriă și veselie, pentru-că între fiă-care era o intimitate colegială la culme, cum rar mai fusese.

La urmă întonarăm de încheere un „Așa-i Românul în veselie“, apoi fie-care ne-am depărtat, ducēnd cu noi speranță într'un adevērat an colegial.

Lache.

ULTIME SCIRI.

Londra, 9 Octomvrie. Se anunță din Mafeking diarului „Times“, că mișcarea Burilor spre frontiera vestică a Transvaalului se accentuează din ce în ce mai mult. Situațiunea

e gravă. „Times“ află, că convocarea parlamentului s'a ficsat definitiv pentru ziua de 17 Octomvrie.

Burii au la frontiera Natalului 16,000 de omenî. Ei n'au de gând să începă atacul până după proclamarea războiului.

Londra, 9 Octomvrie. S'a publicat o proclamația a reginei, prin care ministerul de război e imputernicit a chiâma rezervele sub arme.

Pretoria, 9 Octomvrie. S'a publicat o nouă carte verde, care conține răspunsul Transwaalului la depesile lui Chamberlein dela 10 și 25 Septemvrie. Transwaalul declară, că nimic nu justifică amestecul Englierei în afacerile interioare ale Transwaalului. El respinge afirmările Uitlanderilor făcute în petiția adresată reginei Victoria și se declară gata a primi un consiliu amical, séu propozițiunii amicale ale guvernului engles. Transwaalul combate plângerile contra administrațiunei generale a țerii și se plânge de influența ligei sud-africane asupra politicei Englierei. dicînd, că liga tinde a provoca revoluțiunea și a distruge independența Transwaalului.

Dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:

Teoria dramei., cu un tratat introductiv despre frumos și artă, de *Dr. Iosif Blaga*, profesor în Brașov. E singura scriere românească în această materie și de mare interes pentru toți cei ce se interesează de literatura dramatică și peste tot de teatru. Prețul 1 fl. 80 cr. (+ 10 cr. porto.)

„Țera noastră“. Descrierea părților Ardealului dela Murăș spre miază-zi și valea Murășului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul său, atât de călduros apretiată de întreaga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea n'ar trebui să lipsescă. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr.)

Zarandul și Munții apuseși ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețioasă și rară în felul său, ca și cea dintâi. Recomandăm și această carte pentru bibliotecile populare, cum și pentru toți Românii, cari vor să-și cunoască țera și némul lor. Prețul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de d-na *L. Rudow-Suciu*. Este o carte de 148 pag. 8°, tipar mărunt, dér frumos și curat. Prețul 50 cruceri (cu porto 55 cr.)

Toaste pentru tot felul de persoane și ocazii, de *Ti. V. Gheaja*, spiritual la institutul de corecțiune din Gherla. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel séu Pribeagul îndrăgostit, tradusă de *Dr. T.* Este o istorisire interesantă și bine scrisă. Prețul 30 cr. (Cu posta 33 cr.)

Poesii de *Vasilie Ranta Buticescu*. E o bogată colecțiune de poesii, tipărite pe hârtia fină și formând un volum de lux. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Felicitări în poesii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, cătră diferite rudeni, preoți, învățători și binefăcători, precum și vorbiri la diferite ocazii școlastice, de *George Simu*. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

„Juvenilia“ este numele unei bogate colecțiuni de scrieri în prosă și poezie, scrise de *Sextil Pușcariu*. Conține vre-o 14 piese diferite în prosă și cam pe atâtea poezii. Cartea, frumos tipărită, conține 264 pag. 8° și costă 80 or. (cu porto 85 cr.)

„Preotul ca ministru al sacramentului penitentei“, tractat teoretic, practic, prelucrat de *Arghirobarbu*, cu permisiunea superiorilor. Pseudonimul Arghirobarbu e cunoscut în literatura noastră ca autorul multor scrieri de valoare, mai ales bisericesci, țără cari este a se număra și scrierea de față, care cuprinde un studiu aprofundat și denotă o bogată erudițiune teologică din partea autorului. Prețul unui exemplar (207 pag. format mare 8°) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Amicul bun“, colecțiune de lecturi solidatōre de caracter în direcțiune religioasă-morală (Doctorul sufletesc și sfaturile lui pentru cei ce sunt aproape de timpul scăpării din închisōre) tradusă de actualul preposit capitalar *Ioan Papiu*, pe timpul când funcționa ca spiritual la institutul corecțional din Gherla. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

Din trecutul Silvaniei legende de *Victor Russu*. Conține 25 legende diferite. Prețul unui exemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 35 cr.)

„Considerațiuni istorice asupra asociatiunii popōrelor și aplicațiunea lor la națiunea noastră de Ioan Clinciu profesor în Bucuresci. Această scriere, apărută tocmai acum de sub tipar, este de deosebit interes pentru bărbații iubitori de știință. Prețul 1 fl., (+ 5 cr. porto.)

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu.*
Redactor responsabil: *Gregoriu Maior.*

Nr. 679—1899.

PUBLICAȚIUNE

Joi, în 31 Octomvrie 1899, înainte de prânz la 10 ore, în localul oficiului economic orășenesc se vor da spre închiriere, atât pe calea ofertelor scrise, cât și a licitațiunei verbale, cele 3 localități din catul întâiu din hala orășenescă situată spre Têrgul florilor și Strada Hârșer, pe timpul dela 1 Ianuarie 1900 până în 29 Septemvrie 1905.

Ofertele în scris se vor primi din partea presidiului pentru pertractarea ofertelor și a licitațiunei, în ziua de licitare, numai până la 11 ore a. m., după începerea licitațiunei verbale la 11 ore nu se va mai primi nici un ofert în scris.

Pentru acest obiect de închiriat se pōte lua în considerațiune numai acel ofert, decă oferentul se obligă a folosi obiectul de închiriat exclusiv numai spre scopuri industriale, precum ar fi o esposițiune permanentă, și hala de vânzare numai pentru produse industriale brașovene.

Condițiunile de ofert și contractuale se pot vedé de fiecare până la 31 Octomvrie a. c. în cancelaria oficiului economic orășenesc în timp de oficiu dela 8—12 ore a. m.

Brașov, 4 Octomvrie 1899.
782,1—1. *Oficiul economic orășenesc.*

Nr. 15,327—1899.

Escriere de ofert.

În scopul predării de clădire a unui șoproan pentru păstrarea recușitelor de stins focul, ce este a se edifica în Căsarma normală de cavaleriă. în preț de 299 fl. 09 cr., conform conclusului reprezentanței comunale din 28 August a. c. se va ținé pertractare de ofertă **Luni, în 16 Octomvrie a. c. la 10 ore a. m.** în cancelaria oficiului economic orășenesc.

Condițiunile detaliate de ofert și licitațiune, planul și devisul se pot vedé până la ziua pertractării ofertelor în cancelaria oficiului economic, în orele oficiōse înainte de prânz dela 8—12 ore.

Brașov, 4 Octomvrie 1899.
731,1—1. *Magistratul orășenesc.*

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. în cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădémént, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Octomvrie 1899.

Renta ung. de aur 4%	115.95
Renta de corōne ung. 4%	93.90
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.80
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.20
Oblig. căil. fer. ung. de est. I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	92.50
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	161.—
Lesuri pentru rez. Tisei și Seghedin	137.—
Renta de argint austr.	99.—
Renta de hârtie austr.	99.—
Renta de aur austr.	117.35
Lesuri din 1860.	135.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	901.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit	366.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	361.50

Napoleondori	9.57 1/2
Mărci imperiale germane	59.05
London vista	121.15
Paris vista	47.77 1/2
Rente de corōne austr. 4%	98.50
Note italiene	44.50

Cursul pieței Brașov.

Din 10 Octomvrie 1899.

Banconota rom. Cump.	9.40	Vând.	9.42
Argint român. Cump.	9.35	Vând.	9.38
Napoleond'ori. Cump.	9.53	Vând.	9.56
Galbeni Cump.	5.60	Vând.	5.70
Ruble Rusesci Cump.	127.50	Vând.	128.—
Mărci germane Cump.	58.80	Vând.	—
Lire turcesci Cump.	10.72	Vând.	—
Seris. fonc. Albina 10%	—	Vând. 5%	101.50

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provēdut cu cele mai bune mijlōce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta orî-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tōte speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori.
Couverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se prînesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvrie st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:

- Dela Bușapesta la Brașov:**
I. Trenul de persoane la 8 ore dim.
II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra
- Dela Bucuresci la Brașov:**
I. Trenul mixt care circuliă numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore — min. dim.
II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
IV. Trenul de pers., la 9 ore 27 min. séra.
V. Trenul accel. la — ore — min. séra.
- Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:**
I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătură în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. séra, (are legătură cu Ciuc-Szereda).

- Dela Zêrnesci la Brașov (G. Bartolomeiu):**
I. Trenul mixt la 6 ore 22 min. dim.
II. Trenul mixt la 1 órá 13 min. p. m.
III. Trenul mixt la 0 ore — min. séra.
- Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:**
I. Trenul de pers. la 8 ore 25 min. dim.
II. Trenul de pers. la 1 órá 51 min. p. m.
III. Trenul mixt la 6 ore 48 min. séra.

Plecarea trenurilor din Brașov:

- Dela Brașov la Budapesta:**
I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineața
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.
- Dela Brașov la Bucuresci:**
I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
II. Trenul mixt la 11 ore a. m.
III. Trenul accel. (ce vine pe la Oredia Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.
- Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:**
I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătură cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda.
- Dela Brașov la Zêrnesci (G. Bartolomeiu):**
I. Trenul mixt la 9 ore și 2 min. a. m.
II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.
III. Trenul mixt la 0 ore — m. séra.
- Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:**
I. Trenul de pers. la 5 ore 19 min. dim.
II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 ore 15 min. p. m.